

DUCH, KTERÝ SE VZNÁŠÍ NAD PROPASTÍ

Aby sestoupil, proměnil a obnovil tvářnost, harmonii, řád a krásu

Gn 1,1-2 | Žalm 104,24-30 | Sk 2,1-21 | Ř 8

Úvodní čtení – Žalm 104,24-30

Jak nesčetná jsou tvá díla, Hospodine! Všechno jsi učinil moudře; země je plná tvých tvorů. 25 Tu je veliké a širé moře: hemží se v něm nespočetných živočichů maličkých i velkých, 26 plují po něm lodě. Vytvořil jsi livjátana, aby v něm dováděl. 27 A to vše s nadějí vzhlíží k tobě, že jim dáš v pravý čas pokrm; 28 rozdáváš jim a oni si berou, otevřeš ruku a nasytí se dobrým. 29 Skryješ-li tvář, propadají děsu, *odejmeš-li jejich ducha, hynou*, v prach se navracejí. 30 *Sesíláš-li svého ducha, jsou stvořeni znovu, a tak obnovuješ tvářnost země.*

Sváteční čtení – Sk 2,1-21

Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. 2 Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. 3 A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; 4 všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.

5 V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, 6 a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. 7 Byli ohromeni a divili se: "Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? 8 Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči... 12 Žasli a v rozpacích říkali jeden druhému: "Co to má znamenat?" 13 Ale jiní říkali s posměškem: "Jsou opilí!"

14 Tu vystoupil Petr spolu s jedenácti, pozvedl hlas a oslovil je: "Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouchejte mě pozorně: 15 Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí - vždyť je teprve devět hodin ráno. 16 Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele: 17 'A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. 18 I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou

prorokovat. 19 A učiním divy nahoře na nebi a znamení dole na zemi: krev a oheň a oblaka dýmu. 20 Slunce se obrátí v temnotu a měsíc se změní v krev, než přijde den Páně, velký a slavný; 21 a každý, kdo vyzývá jméno Páně, bude zachráněn.'

Kázání

Seslání Ducha svatého chci o letošních svatodušních svátcích nahlédnout očima příběhu stvoření. Je to dosti krátký text:

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. 2 Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůň byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. (Gn 1,1-2)

I. Země (Byla? Je?) pustá a prázdná, hlubiny byly zakryty temnotou

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Nebe ponechme stranou, protože o ně v příběhu nejde, a ptejme se: „**Jaká byla země?**“ Prázdná (KP: nesličná), pustá a hlubiny země halila temnota, takže není vidět, co je na jejich dně. Není to nic, co by si člověk přál. Není to místo, kam bychom chtěli jet na dovolenou, natož tam pak žít.

Od dob z úvodu stvoření světa se jistě mnoho změnilo. Už jenom proto, že Stvořitel zemi dával tvar a učinil ji prostředím, v němž člověk může žít. Přesto ale dávný biblický text odhaluje nejenom minulé děje. Jako v obraze v něm smíme nahlížet (a vidět) svou přítomnost.

Náš svět. Není to mu přece jenom tak, že i naše země, náš svět je v jistém slova smyslu místem prázdnoty, pustiny? Nejsou i v našem světě (*světě politiky, ekonomiky či vzájemných vztahů*) temné hlubiny, na jejichž dno nedohlédneme? Není zde temnota, kterou lidé záměrně zakrývají své touhy, motivy a činy?

Žalmista ví o tom, že **nitro člověka** a jeho srdce je hluboké (Ž 64,7). Co je skryto v hlubinách lidského (mého) nitra? Jaká temnota zakrývá jeho dno? Jakou pustinu a prázdnotu?

Není **náš svět** - velký makro svět i ten malý osobní mikrosvět - místem chaosu, namísto toho, aby byl místem harmonie, řádu a krásy?

Nevystihuje slovo chaos to, co se děje mezi lidmi, kteří si nerozumí (mluví jinými jazyky)? Není slovo chaos popisem toho, co se děje v našem nitru?

Zdá se mi, že náš svět, jakkoli je jiný od dob stvoření, je v čemsi dodnes stejný, jako byl na počátku. V prvních dvou verších Bible až nepříjemně nalézáme sebe sama náš svět! Bez Božího zásahu propadá do temnoty, chaosu, pustoty a prázdnoty. Někdo si na to zvykl; jiný s obojím bojuje a hledá, zdali je možno najít světlo, pokoj, řád, harmonii a krásu. Pro sebe i pro společnost. Je někde nějaká naděje?

II. Duch se vznáší... Nad hlubinami, temnotou a chaosem se vznáší Duch

Příběh stvoření mluví o Duchu Božím, který se vznášel nad vodami, pustinou, temnými hlubinami, prázdnotou a chaosem. V tom je **naděje člověka** - **nade vším se vznáší duch Boží!** Tady je to **velké Boží ALE**, které následuje po popisu prázdnot země. Z vlastní temnoty, prázdnoty a zmatku máme kam pohlédnout. Právem proto říká žalmista - a my se k němu můžeme přidat:

Jak nesčetná jsou tvá díla, Hospodine! Všechno jsi učinil moudře; země je plná tvých tvorů... 27 A to vše s nadějí vzhlíží k tobě, že jim dáš v pravý čas pokrm; 28 rozdáváš jim a oni si berou, otevřeš ruku a nasytí se dobrým. 29 Skryješ-li tvář, propadají děsu, odejmeš-li jejich ducha, hynu, v prach se navracejí. 30 Sesíláš-li svého ducha, jsou stvořeni znovu, a tak obnovuješ tvářnost země. (Ž 104,24-30)

III. Duch sestupuje... z hlubin a obnovuje tvářnost země

Duch ovšem, jak říká žalmista a jak nám připomíná svátek letnic, **nezůstává netečný** nad beztvarou, temnou a chaotickou zemí. Je poslán doprostřed zmatků a prázdnoty, aby obnovil tvářnost země, aby dal tvář tomu, co tvář nemá (co nemá tvář, to člověka děsí); aby proměnil chaos v řád, smysl, harmonii a krásu.

Právem říká žalmista: „*Odejmeš-li svého Ducha, stvoření hyne, sesíláš-li Ducha země a stvoření je obnovováno.*“ Země - a člověk - bez Božího Ducha nemá tvář a hyne. Svátek letnic přináší radostnou zprávu - Bůh svého Ducha posílá.

Žalmista říká: „*rozdáváš jim a oni si berou...*“ Bůh rozdává, a co my? Opravdu ho bereme, přisvojujeme si ho - necháme se jím přetvářet a formovat? Jsme ochotni přijímat a brát ducha, který prosvěcuje temnoty (beznaděje, hříchu) a naplňuje svým věcmi prázdnotu našeho života? Jestli někdo může projasnit lidské života, naplnit prázdnotu a proměnit chaos v řád, pak je

to Boží Duch. Je to Duch Boží, který - jak čteme v příběhu vylití Ducha o letnicích - boží jazykové bariéry. Duch svatý spojuje ty, které rozděluje různost jejich vyjadřování. Boží duch otvírá cestu k bližním. A přidejme k tomu, že Duch svatý sestupuje, aby lidé dobře porozuměli Božím skutkům, které se udály v Pánu Ježíši Kristu.

Tak si říkám, co by bylo, kdyby Duch nebyl a nesestupoval. O co přicházíme, když ho odmítáme!

IV. Duch přebývá... stává se životní silou

A ještě jednu skutečnost si připomeňme v souvislosti s darem Ducha. Duch se totiž nejenom vznáší nad temnotou a chaosem, on do něj nejenom vstupuje (sestupuje), ale **chce** (je ochoten) uprostřed temnoty světa i lidského srdce **prebývat**.

Apoštol Pavel o tom mluví v listu Římanům: *Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá... 16 Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti... 26 Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním. 27 Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle. (Ř 8,9.16.26-27)*

Duch byl poslán, aby byl našim pomocníkem v životě. Potřebujeme pomoc, protože sami o sobě nedokážeme zachovat řád, harmonii a krásu. Ponechání sobě napospas produkujeme znovu chaos. Duch byl seslán na pomoc naší slabosti, abychom byli z jeho síly doslova živi.

Závěr – modlitba

Pane Ježíši, ty který jsi seslal a sesíláš svého Ducha do našich temnot, zmatků a prázdnoty, s nadějí vzhlížíme k tobě, a víme, že nám dáš v pravý čas pokrm. Ty rozdáváš, a my z Tvých rukou bereme. Ty otvíráš svou ruku a my se i dnes sytíme tvými dobrými věcmi - milosrdenstvím, nadějí, vírou, láskou a výhledem do budoucnosti. Skryješ-li svou tvář, propadáme děsu, *odejmeš-li našeho ducha, hyneme*, v prach se navracíme. Ty ale *Sesíláš-li svého ducha, jsou znovu stvořeni. A tak obnovuješ tvářnost celé země.* "

Jan Asszonyi